

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn,

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

Zie, het Lam Gods

Als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open.

Jesaja 53 : 7b

Hier wordt de Borg in Zijn vernedering vergeleken met een lam, dat naar de slachtbank wordt geleid en met een schaap, dat geschoren wordt. En als wij de lijdensgeschiedenis van de Heere Jezus lezen met deze tekst voor ogen, dan moet het ons wel treffen hoe juist dit woord de houding van de Man van smarten weergeeft.

Als een Lam wordt Hij ter slachting geleid. Zo geduldig, zo lijdzaam, zo volgzaam. Hij verzet Zich niet, Hij strijdt niet tegen, Hij verdedigt Zich niet! Hij heeft Zijn hart gezet op Zijn Vader en op Zijn bruid. Op Zijn Vader Wiens deugden Hij gaat opluisteren, Wiens rechten Hij gaat handhaven, Wiens wil Hij gaat volbrengen. Op Zijn bruid, die Hij heeft liefgehad met een eeuwige liefde, die de Vader Hem heeft beloofd als loon op Zijn arbeid en die Hij nu gaat verlossen uit de klauwen van satan, zonde en dood.

Als een lam! Zo gewillig, zo zachtmoedig, zo onderworpen aan de wil van Zijn Vader. Hoe dikwijls spreken de profeten van deze gewilligheid van de Knecht des Heeren. „De Heere Heere heeft Mij het oor geopend, en Ik ben niet weder-spannig, Ik wijk niet achterwaarts. Ik geef Mijn rug dengenen, die Mij slaan, en Mijn wangen dengenen, die Mij het haar uitplukken; Mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel.”

Als een Lam! Denk aan Izaäk, die zelf het hout draagt, waarop hij straks gelegd wordt! Maar Izaäk komt vrij en een ram sterft in zijn plaats. Daarom is Izaäk beeld van de kerk, van Gods volk. Zij moeten wel het vonnis als verdiend aanvaarden, maar dan worden ze in vrijheid gesteld voor eeuwig, want het Lam stierf in hun plaats!

Als een Lam werd Hij ter slachting geleid! Hij laat Zich leiden! Hij geeft Zich over in de handen van de slachters: „Indien ge dan Mij zoekt, zo laat dezen heengaan!”

Als een Lam! Maar toch ook: wat een verschil! Het lam, dat naar de slachtbank wordt geleid, weet niet, wat er zal gebeuren. Het weet niet, wat dat mes betekent in de hand van de slachter en het weet niet, wat die schaal betekent, waarin straks het bloed zal worden opgevangen. Het Lam is onwetend! Maar de Heere Jezus niet! Hij weet, wat er gaat gebeuren, wat de slachters Hem zullen aandoen, hoe wreed en ontierend Zijn dood zal zijn. Hij weet het heel nauwkeurig. Let er eens op, hoe Hij in de paaszaal het brood neemt en breekt en hoe hij de wijn uitgiet in de beker. Hij weet het: zo zal straks Zijn lichaam verbroken en Zijn bloed vergoten worden.

En toch: als een Lam! Stil laat Hij Zich de handen binden in de hof; zonder verzet laat Hij Zich wegvoeren naar Zijn rechters en straks naar het kruis, stil als een lam, stom als het geplaagde schaap. Kafafas ergert zich aan dat zwijgen en Pilatus verwondert zich erover; de

schare moet niets hebben van zo'n duldende, zwijgende „Koning”, en schreeuwt in blinde haat: „Neem weg! Neem weg! Kruis Hem!”

Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. Het Lam geeft zich in handen van de slachters, om te sterven! Het Schaap geeft zich over aan de scheerders. Hij wordt van alies beroofd. Van eer en naam, zelfs van Zijn kleding, waarom de scheerders gaan dobbelen. Het Schaap wordt geschoren! Van alle wol ontdaan! En Het laat zich scheren. Het doet Zijn mond niet open!

Vanwaar dit zwijgen? Vanwaar die stomheid? De Heere heeft vroeger toch veel gesproken? Hij heeft toch geleerd „als machthebbende”? En de scharen hebben zich toch ontzet over Zijn leer? Hoe fel heeft Hij de farizeeën en schriftgeleerden niet gestriemd en aangeklaagd. Hoe heeft Hij Zijn „wee u!” uitgeroepen over Jeruzalem, dat de profeten doodt? Vanwaar dan nu Zijn zwijgen?

Omdat Hij de weg gaat, die de Vader Hem heeft gewezen. En nu kan en wil Hij alleen maar gehoorzamen, alleen maar doen, wat de Vader Hem opdraagt. Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen; Hij heeft Hem krank gemaakt. En Jezus heeft Zich gebogen onder het heilig recht van God, dat wij met voeten getreden hebben. Hij gaat betalen, wat Hij niet geroofd heeft. Hij gaat betalen een schuld, die de Zijne niet is, maar die Hij vrijwillig op Zich heeft willen nemen. Als een Lam! Als een schaap! Maar dat betekent niet, dat Hij in de eerste plaats een voorbeeld is van weerloosheid, maar van gehoorzaamheid! Hij is de Plaatsbekleder, de Borg! En hoe zullen wij nu deel hebben aan Zijn lijden en sterven? Toch alleen door geloofsvereniging met dit Lam! Welnu: een doodschuldig, die God in Zijn recht toeval, kan hier terecht. O, kom dan! Als ge hongert en dorst naar God en Zijn verzoende gemeenschap, naar vrede en verzoening en leven! Kom dan! Met heel uw schuldenlast, met al uw verkeerdheid, met uw liefde tot het kwaad, met uw harde hart, met uw eindeloos tekort aan zondekennis en zondesmart, aan ijver en liefde, aan geloof en hoop! Kom dan, als uw ziel verlangt naar God en u haalt in niets de maat! Kom dan! Naar dit Lam! En buig u over het Lam! En laat u dan maar zinken! Vallen! Op het Lam! Het mag! Het moet! Buiten het Lam is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf! En als ge dan valt op het Lam, met heel uw last.....? Dan wordt het mes bereid voor het Lam, dat spreekt: „Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven!”

Vlietstra.

VERANTWOORDING

Via een catechisante ontving ik een gift van f 100,- bestemd voor de school in Dundas en voor „Bewaar het Pand”. Hartelijk dank.

B.

ONTMOETINGSDAG

TE SLIEDRECHT

D.V. hopen we zaterdag 16 april a.s. weer een ontmoetingsdag van vrienden en vriendinnen van „Bewaar het Pand” te houden. De plaats van samenkomst is het gebouw van de Chr. Gereformeerde kerk van Slidrecht-centrum, dat

VAN DE ADMINISTRATIE

Aan giften en overbetalingen mochten wij ontvangen f 502,50, terwijl wij weer zes nieuwe abonnees konden noteren. Dank voor dit alles. Ook onze dank aan hen, die aan ons verzoek konden voldoen, om ons de juiste adressen te kunnen doorgeven, waarover wij hadden gevraagd in voorgaande no's. Zoals Ds. Blom al heeft bericht over de ontmoetingsdag in 1977, willen wij dit gaarne onderstrepen.

Ook voor de administratie zijn dit belangrijke dagen geworden. Vroegtijdig willen wij U allen opwekken, om D.V. 16 april met ons in Slidrecht aanwezig te zijn. Ook hopen wij er weer velen van onze jeugd aldaar te zien. Laten wij allen medewerken daartoe. Onder de zegen des Heeren is er gezamenlijk ook in deze veel te bereiken.

Adm.: „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 704350.

v. d. L.

intussen in de loop der jaren al aan velen in den lande bekend is geworden.

Het programma ziet er als volgt uit:

MORGENSAMENKOMST, aanvang half 11:

Opening: Ds. G. Blom;
Spreker: Ds. M. Vlietstra;
Slotwoord: Ds. H. van Leeuwen.

PAUZE

MIDDAGSAMENKOMST, aanvang 2 uur:

Opening: Ds. G. Hamstra;
Spreker: Ds. H. C. van der Ent;
Sluiting: Ds. G. Bouw.

Het is de bedoeling de ontmoetingsdag om ongeveer 4 uur te sluiten. Dan kunnen ook de bezoekers uit het noorden van het land weer tijdig de weg naar huis ondernemen.

Br. J. van Heteren schreef het volgende, waarvan de bezoekers goede nota moeten nemen:

Door mij is met de gemeente-politie gesproken over de regeling op de ontmoetingsdag D.V. zaterdag 16 april.

Voor auto's komende van de Rijksweg van beide richtingen wordt gereden tot de stoplichten op de Stationsweg. Daar zal het bekende bord: „Bezoekers Ontmoetingsdag” geplaatst zijn, met heenwijzing rechts, daarna 1e straat links. Daar is parkeerterrein. Lopende van daar komt men op de Stationsweg, loopt over voetgangers-zebrapad, richting Kerkbuurt links. Het is **verboden auto's te parkeren of in te rijden** van 10 uur v.m. tot 4 uur n.m. in de Kerkbuurt.

Autobussen rijden voorbij het stoplicht recht door de Stationsweg op en kunnen vóór 10 uur de Kerkbuurt inrijden en weer parkeren naast Modemagazijn van Beusekom, waarna men na 4 uur weer kan instappen. Bussen, die na 10 uur aankomen, kunnen vanaf de Stationsweg recht door rijden tot de 2de straat links (Middeldiepstraat) en vinden bij de Brandweerkazerne parkeerterrein. Verder lopen langs toepad tot de Kerkbuurt en dan linksom.

Voor de **treinreizigers** zal een bus gereedstaan om 10 uur v.m. Deze brengt u ten noorden van de Kerkbuurt, waar u toepad vindt tegenover het kerkgebouw. Na de middagsamenkomst zal de bus direkt na 4 uur bij het kerkgebouw gereedstaan voor instappen voor de trein van 4.30 uur n.m.

We zijn br. Van Heteren dankbaar voor zijn bemoeienissen in deze.

Het is de bedoeling, dat er weer gezorgd wordt voor koffie en frisdrank. Deze wordt weer gratis beschikbaar gesteld in het vertrouwen, dat de onkosten uit de opbrengst van de collecten in de beide samenkomsten kunnen worden bestreden.

We hopen, dat weer vele bezoekers het ruime kerkgebouw zullen bezetten en bovenal dat we elkaar weer in Gods gunst mogen ontmoeten.

B.

CATECHISMUS, LEERBOEK VAN DE ORDE DES HEILS

ZONDAG 17

Wij hebben Christus van stap tot stap mogen volgen tot in de diepste diepte van Zijn vernedering. En dat tot onze diepe vernedering voor het aangezicht des Heeren, om het met ootmoedigheid te betuigen de eeuwige dood verdiend te hebben. Want wij hebben de lijdende Borg met de boosheid van onze ongerechtigheid genageld aan het kruis. Daar de mens Hem in de vijandschap van zijn eigengerechtigheid niet langer kon verdragen. En naarmate wij ons daarin hebben mogen verdiepen, met de ootmoedige bekentenis de eeuwige dood waardig te zijn, snakt het hart er naar Hem te mogen kennen in de staat van Zijn verheerlijking. Om gefundeerd te mogen worden in de kracht van Zijn opstanding. Want de verheerlijkte Christus is de Rotssteen Wiens werk volkomen is.

De Vader heeft getuigenis gegeven van Zijn enige en algenoegzame offerande, door Hem op te wekken en te stellen in de staat der verheerlijking, om onze rechtvaardigmaking. Maar desniettemin heeft Christus door Zijn opstanding de dood overwonnen, om 't door Hem verdiende heil toe te passen aan ellendige zondaarsharten. Waarop de apostel doelt als hij zegt: „opdat ik Christus moge gewinnen.” En dat is de gerechtigheid van Christus deelachtig worden, wat het grootste gewin is. „En in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof.”

Het gaat hier om de gerechtigheid van Christus, die Hij in de staat van Zijn vernedering heeft verworven door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid. En in dat verband zegt Paulus: „Opdat ik Hem kenne en de kracht Zijner opstanding; in de gemeenschaps Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende.” En dan wordt daarbij ons vermeldt: „Dat is, opdat ik deel heb aan de vruchten van het lijden van Christus; namelijk dat ik daardoor van de straf der zonden verlost en tot een nieuw leven opgewekt worde, en om Zijnentwil gaarne verdrage alle lijden, kruis en verdrukking, die mij om Zijnentwil zou mogen overkomen.”

De gerechtigheid die Christus in de staat der vernedering heeft verworven, kan Hij ons alleen door Zijn verheerlijking deelachtig maken. En dat geldt hier dode zondaren, zoals het ons door Hem betuigt is: „Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Die Mijn woord hoort, en gelooft Hem, Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven.”

Het gaat dus in ons hart en leven om het deelachtig worden van de gerechtigheid die Christus heeft verworven in Zijn vernedering, wat door Zijn opstanding aan Zijn persoon is verbonden. Waartoe het ons duidelijk moet zijn, dat het hier geldt de gerechtigheid van Gods beeld, die verloren werd door de moedwil van onze ongerechtigheid in Adam. Zodat het hart bij de inlijving in Christus, met het beeld van Zijn gerechtigheid versierd wordt in het wezen des geloofs.

Hier wordt de overheersende kracht van Satan, zonde en ongeloof gebroken in de overwinning van Christus, door de liefde Gods uit te storten in het hart. En dat doet 't hart de dienst van de driehoofdige vijand haten en verlaten, om de Heere aan te kleven.

Maar wordt het hart de gerechtigheid van Christus deelachtig in de daad des geloofs, dan wordt het verstaan en beleefd dat Hij opgewekt is om onze rechtvaardigmaking, daar Hij gesteld is in de liefde des Vaders, het licht van Zijn vriendelijk aangezicht. Waarin Gods kind Hem dan krijgt te omhelzen door het geloof.

Door de verheerlijking van Christus wordt het hart niet alleen de levendmaking, doch ook de rechtvaardigmaking in het geloof deelachtig.

Maar in de levendmaking is het hart niet actief, die gezegende opwekking uit de staat des doods geschiedt zonder ons in ons. Zodat we onderscheid hebben te maken tussen het deelachtig worden in de gerechtigheid van Christus omtrent het wezen des geloofs, bij 't komen tot de onberouwelijke keus de Heere te vrezen, en in de daad des geloofs om door Hem geleid te worden tot de Vader. Blijven we staan in de levendmaking, om in de eerste beginselen van het nieuwe leven opgebouwd te worden, wat het hart doet blijven staan gelijk als dat van Efraïm in de kindergeboorte, dan is dat tot grote schade van het geestelijke leven. Want dezulken gaan leven bij beschouwing, waarin de praktijk der godzaligheid gemist wordt. En nu zijn degenen, die menen vaders en moeders te zijn in het geestelijke leven, daarvan wel de hoofdoorzaak.

Want die staan in de eerste beginselen van het nieuwe leven hebben het nodig, met melk gevoed te worden. Maar stelt men daarvoor vaste spijs in de plaats, dan zegt de Schrift tot onderwijzing: „Ik heb u met melk gevoed en niet met vaste spijs; want gij vermocht toen nog niet; ja gij vermoogt ook nu nog niet.” En dat had bij deze mensen verstrekkende gevolgen die zeer schadelijk waren. Want zij waren niet zuiver in de beleving van de rechtvaardigmaking en heiligmaking. En dat kon ook niet anders, door te leven bij een-gemoedelijke beschouwing en godsdienstige gevolgtrekkingen. Wat helaas menigmaal plaats heeft, daar het geestelijk kennen van de orde des heils daarin gemist wordt.

Waarvoor wij het onderwijzend en ontdekkend werk van de Heilige Geest zo nodig hebben, wat ons door de grote Meester op het hart gebonden wordt. Want in Christus is onze levendmaking, rechtvaardigmaking en heiligmaking. En dat zijn zaken die ons in de Schrift met een duidelijke onderscheiding voor ogen gesteld en op het hart gebonden worden, opdat wij de beleving daarvan op Zijn leerschool ernstig zouden zoeken met gebondenheid aan de troon der genade.

Wij worden door Zijn kracht opgewekt tot het nieuwe leven der genade. En dat heeft niet alleen zijn aanvang, doch ook zijn voortgang, om steeds meer in de liefde van Christus door dat heil te verwerven, gefundeerd te mogen worden. En wel van heerlijkheid tot heerlijkheid als van des Heeren Geest, Die eenswezens is met de Vader en met de Zoon. Want in de heerlijkheid der Vaders en des Zoons is ook de heerlijkheid van de Heilige Geest. En in die bediening gaat het van heerlijkheid tot heerlijkheid, door het geestelijk kennen van de heilsfeiten, wat de innerlijke beleving van levendmaking, rechtvaardigmaking en heiligmaking ten doel heeft. En naarmate het geestelijk kennen van de heilsweldaden diepgang bekomt in de beleving des geloofs, is het een delen in de heerlijkheid des Heeren, die naar buiten uitstraalt. Ja, in die bediening van de Heilige Geest wordt de zalving van Christus met vreugde-olie, tot onze hoogste Profeet, enige Hogepriester en eeuwige Koning, steeds meer dierbaar.

En dat daar Christus onze levendmaking, rechtvaardigmaking en heiligmaking is, om in Hem te wandelen. Waartoe Hij dan ook als geschenk van de Vader is aangenomen, wordt het een blijmoedig wandelen in het licht van Zijn vriendelijk aangezicht.

Maar daar wij nog zijn in het lichaam der zonde, wordt het geestelijk leven er gedurig door afgetrokken van de Heere, tot verachtering in de genade. Zodat wij de kracht van Christus tot opwekking van het geestelijk leven, telkens weer in de stand van het leven nodig hebben. Waartoe Hij dan ook door Zijn Woord tot ons komt, met de opwekking Zijn sterkte aan te grijpen tot het drukken van Zijn voetstappen, die druipen van vettigheid. Opdat uw levendmaking en rechtvaardigmaking door de kracht van Christus zouden weerspiegelen in de heiligmaking. Want gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot heerlijkheid des Vaders, also ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden tot Zijn eer.

En in dat alles, met het blijde vooruitzicht dat de opstanding van Christus een zeker pand is van onze zalige opstanding. Want al is onze heiligmaking het begin van de heerlijkmaking,

om enigermate te wandelen in de genietingen van het hemelleven, het is en blijft toch altijd nog een zuchten in het lichaam der zonde, daar het nieuwe leven jaagt naar de volmaaktheid. Waaraan wij ons innerlijk leven bij de gedurigheid hebben te toetsen.

„En indien Christus in ulieden is, zo is wel het lichaam dood om der zonden wil; maar de geest is levend om der gerechtigheid wil.” En dat is een opwekking die we als een proefsteen uit Gods hand hebben te waarderden, om te strijden tegen de dood der zonden en te dorsten naar de wateren der gerechtigheid in deze dorre woestijn.

„En indien de Geest Desgene, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken, door Zijn Geest, Die in u woont.” En dat alleen door en om de opwekking van Jezus Christus. Want God heeft ook de Heere opgewekt, en Hij zal ons opwekken door Zijn kracht.

Zoals het hier nu mag zijn of worden een leven uit de opstanding van Christus in het leven met de Heere, mogen wij ons verblijden in de zalige opstanding die ons geschonken zal worden bij de wederkomst van Christus. Om ons te leiden in het huis van de heerlijkheid des Vaders, en dat om Hem eeuwig te verheerlijken, daar Hij het doet en gedaan heeft om de verheerlijking van Zijn grote naam.

Soest.

R. Kok.

EEN PAAR OPMERKINGEN

1

Enige tijd geleden logeerden we in een andere gemeente om daar Gods Woord te bedienen.

's Morgens las onze gastheer aan tafel de geschiedenis van David te Ziklag. Zie 1 Samuël 30. David vond Ziklag verwoest en allen weggevoerd. Het volk sprak ervan David te stenigen. Het werd David zeer bang. Maar hij sterkte zich in de Heere zijn God. Hij vroeg naar de wil des Heeren en ging daarna de Amalekieten, die de stad verwoest en de buit meegevoerd hadden, vervolgen. Hij overviel hen en sloeg de vijanden. En dan lezen we in vers 18: Alzo redde David al wat de Amalekieten genomen hadden; ook redde David zijn twee vrouwen.

Het gaat ons hier om het laatste. Daar viel onze aandacht op. David had twee vrouwen. Het bleef niet bij die twee. Dat beleefde hij niet als zonde, hoewel hij een man naar Gods hart was en zijn handelwijze in strijd was met God's Woord. Dat is duidelijk. Ds. Van der Ent schrijft hier over in zijn artikel dat in dit nummer van ons blad is opgenomen. Men wordt aan de zonde gewoon. Men voelt de zonde niet meer als zonde.

Maar zonde blijft zonde, ook al wordt dat niet meer zo gevoeld. Dat is de afstomping van het geweten. Het verliest zijn functie in dit opzicht. Er komen gewoonten, gebruiken, die bij het licht van Gods Woord te veroordelen zijn. En wanneer geconstateerd moet worden, dat zulke dingen bij kinderen Gods gevonden worden, is het dan vreemd, dat mensen, die wel onder het Woord leven, maar geen genade kennen, ook zo handelen en nog verder gaan? Israël heeft geofferd op hoogten „hoewel den Heere hun God”. Hoe zijn de door de Heere ingestelde feesten onderhouden? Zo zijn er meer vragen te stellen.

In onze dagen komt het leven naar eigen goeddenken op ontstellende wijze tot openbaring. Als men over de grens is dan is er geen grens meer. We wezen vroeger al op deze uitspraak van een ambtsdrager. De drang naar emancipatie, de wereldse geest, het gemis van de tere vreze des Heeren heeft gemaakt, dat men meer en meer is gaan leven naar eigen inzicht. Dan staat niet op de voorgrond hoe ver men van de wereld kan verwijderd blijven, maar hoe ver men met de wereld mee kan doen. Eerst mogelijk nog een beetje aarzelend en schuchter, maar na verloop van tijd verdwijnt de onvrede wel en vraagt men: waarom zou dit niet mogen en waarom zou dat verkeerd zijn? En zo sust men zijn geweten en stelt men zichzelf gerust. En men gaat eigen houding verdedigen en dat is niet zo moeilijk. Want, zo kan men zeggen, die en die mensen zijn toch ook Christelijk en die doen het ook. Of men zegt: het is toch niet in de Bijbel verboden? Of: wat voor kwaad zit daar nu in? Enz.

Een poos geleden schreven we in dit blad een artikel over Eerbie in Gods huis. We wezen toen ook op de levenshouding buiten Gods huis, op de hele levensopenbaring. We willen daar nog iets over zeggen in dit verband.

Vroeger droegen vrouwen en meisjes lange haren. Ze gingen met gedekt hoofd over de weg en gingen zo naar de kerk. Waar vinden we dit nog? Er zijn heel andere gewoonten gekomen. Is dat allemaal te veroordelen? Daar moeten we voorzichtig mee zijn. Er zijn kleedgewoonten, die voortdurend aan verandering onderhevig zijn. Maar als de mode de toon aangeeft in ons leven dan wordt ons leven niet beheerst door wat de Heere welbehagelijk is. We hebben meer dan eens kunnen opmerken, dat de hele levensopenbaring anders wordt, wanneer de Heere de harten gaat inwinnen. Dan wordt het hele levenspatroon anders. Dan gaat de vreze des Heeren spreken. Dan kan er niet meer alles mee door.

Maar nu mogen we niet vergeten, dat wij allen mensen van onze tijd zijn. Daarom nemen we andere gewoonten aan, die passen in onze tijd. Dat raakt echter niet de zaak, waarover we het hier hebben.

Toen de korte haren opkwamen vonden velen, dat te veroordelen. Die zijn er nog wel, maar hun aantal is zeer verminderd. Het getuigenis er tegen wordt haast niet meer gehoord. En waar men het helemaal niet zou verwachten vindt men het al de gewoonste zaak van de wereld. Zo is het ook gegaan met het verkeren van vrouwen en meisjes met ongedekt hoofd in de kerk. Later is er nog bij gekomen het verkeren in Gods huis en het gaan naar het Heilig Avondmaal in een z.g. broekpak. Daar moest overal ernstig bezwaar tegen blijven bestaan. Maar het is gebruik geworden. Het is niets anders dan de wereld in de kerk. Men past zich aan. Het bezwaar tegen een en ander blijft beperkt en wordt alleen in bepaalde kringen gevonden.

Ook redde David zijn twee vrouwen. De norm van Gods Woord sprak niet meer. En dat verschijnsel doet zich ook nu voor.

Het hele leven moet worden bepaald door wat de Heere in Zijn Woord zegt. Men komt in verzet, men handelt er niet naar, maar daarmee is het richtsnoer van Gods Woord niet geschrapt. Dat mag wel met name ook benadrukt worden bij het verkeren in Gods huis. Daar behoren mannen en vrouwen en kinderen zich zonder enige uitzondering eerbiedig te gedragen. Die eerbied is niet een kwestie van het haar en de kleding alleen. Daar zullen we het wel met elkaar eens over zijn. Het gaat allereerst om de verhouding tot de Heere. Het hart moet geopend worden om acht te nemen op wat de Heere zegt. Ook op dit punt moeten we naar de Heere luisteren.

Na plaatsing van het artikel Eerbie in Gods huis vroeg een lezeres: hoe zit het met die palla? Men leze 1 Corinthe 11:4-6. Daar gaat het over de palla, een soort capuchon, een gedeelte van 'n kledingstuk voor een vrouw, dat over het hoofd getrokken of teruggeslagen gedragen kon worden. Paulus schrijft hierover in verband met de verhouding van Christus tot de man en van de man tot de vrouw. Er was in die dagen al een emancipatie-geest, een afstomping van het echt vrouwelijke gevoel van onderdanigheid en teruggetrokkenheid. Men droeg als vrouw de kappa niet over het hoofd. Men wilde dat niet doen. In dit licht moet u lezen wat Paulus hier schrijft. Een man moet een man zijn en een vrouw een vrouw. Ze heeft de Heere het gewild. Dat is toch niet tijdgebonden?

Waar de vreze des Heeren waarlijk nog gevonden wordt, waar een nieuw leven in de beoefening is en men begeert de Heere te behagen en het beeld van Christus gelijkvormig te worden, daar heerst hierover helemaal geen verschil van gevoelen. En in gezinnen, waar nog een vader en/of moeder mag zijn, die in de vreze des Heeren wandelt en dit nog beslag legt op de kinderen, is er geen probleem. En in gemeenten, waar men nog achtung heeft voor Gods volk en de noodzaak van de vernieuwing van hart en leven nog aanspreekt, wil men zich houden aan het voorbeeld, dat Gods kinderen behoren te geven. Is dat voorbeeld altijd navolgenswaardig? Leven Gods kinderen in het algemeen nog wel zo teer als het zou moeten zijn? Het is bij ons niet meer zoals het vroeger was. Zo sprak laatst eens een

kind des Heeren en het smartte haar zeer: Dat was te merken. Vroeger was er zo'n nauwe samenbinding geweest. Die werd nu niet meer zo gevonden. Dat wordt gevoeld door iemand die dicht bij de Heere leeft.

We moeten weer denken aan David en zijn twee vrouwen.

DE PLAATS VAN ELIHU HET BOEK JOB

Er was een man in het land Uz, zijn naam was Job; en dezelfde man was oprecht en vroom en Godvrezende en wijkende van het kwaad. Zo begint het boek, dat verhaalt het wedervaren van Job. In de loop van het verhaal komen we in aanraking met drie vrienden van Job, die met name worden genoemd en zo tegen het einde met Elihu, die na de anderen aan het woord komt. Over deze Elihu wordt verschillend gedacht. Een van onze lezers heeft zich bijzonder met deze figuur bezig gehouden. Hij schreef een artikel over Elihu en zond dat al enige tijd geleden aan ons op. We geven hem hier het woord. Job is de lijder in de oudheid genoemd en terecht. Hij is door de hand des Heeren aangehaakt in die zin, dat de Satan hem op de zeef mag nemen. Job krijgt het hard te verduren. De Satan moet op uitdrukkelijk bevel des Heeren zijn leven verschonen. Doch dit is het dan ook het enige wat ongerept moet blijven, want overigens is hij vrijgegeven in de hand van de duivel. Deze bewijst opnieuw dat hij een mensenmoordenaar is van de beginne en in opeenvolging treffen de rampen Job. Hij wordt van een welvarende oud-Oosterse boer een armelijke, gekwelde en zieke man, ja een wrak, zelfs zo, dat drie vrienden die kwamen om hem naar oosterse gebruiken te komen beklagen en te troosten in gewezen uitbarsten en sprakeloos hij hem neerhurken. Is dit Job? Ze kennen hem niet meer.

Maar dan openen zij toch hun mond en gaan ze de vrome Job beklagen, jawel; zeer wijze woorden spreken ze, jawel, maar — en nu schieten zij tekort — zij gaan Job verdenken van zonde, welke hij achtergehouden heeft en die hij moet belijden en dan zal de Heere vergeven. Zij gaan Gods rechtvaardigheid en genade uitspelen tegen een zondige Job.

Terdege komt uit in de verantwoording van Job, dat hij weet zondaar voor God te zijn. Ook, dat hij weet van vergeving, maar — en dat is het punt in kwestie — hij weet zich vrij van gehuichelde vroomheid. Job weet zich op dit punt rein van overtreding. Job heeft met zijn ganse hart de Heere gediend en was met innige banden verbonden aan Hem, Die hem had gegeven en van hem had genomen en Die hij loofde en prees met een volkomen hart.

Helaas, ook Job struikelt en gaat in zijn redenen de Heere dagvaarden in die zin, dat hij zijn onschuld schuift tussen hemzelf en een kastijdend God.

Schier eindeloos rijgen zich de redevoeringen van de drie vrienden, aan de ene en van Job aan de andere kant aaneen. En Job noemt hen moeilijke vertroosters.

Veel wordt echter de fout van de drie vrienden herhaald en wordt schouderophalend aan de elende van lijdenden voorbijgegaan. Maar Eén was er toch, Die met innerlijke ontferming bewogen was en is met het ellendige. Hij betoont en bewijst ontferming. Hij wordt sprekende ingevoerd in Jesaja 53, welk hoofdstuk zelfs eindigt met: en voor de overtreders gebeden heeft.

Doch Job had meer vrienden, want als allen zwijgen, als Job zijn laatste verantwoording heeft uitgesproken, als de drie vrienden het nutteloos achten het nog tegen Job op te nemen, komt een vierde vriend zich aan Job te presenteren.

Duidelijk wordt ons in de beschrijving over zijn afstamming, dat hij stamt uit het geslacht van Ezau. We gaan zijn persoon eens wat nader bekijken in de plaats, die hij in het boek Job inneemt.

Als het geslacht van Elihu is aangegeven als waarschijnlijk nog een afstammeling van Ezau, valt op, dat hij tot dan toe gezwezen heeft. Of hij van het begin af aan tegenwoordig is geweest of er later bij gekomen is, weten we niet. Wel

merken we dat het geding tussen Jobs vrienden en Job zelf hem helder voor ogen staat. Zwijgend heeft hij hen gevolgd. Reden hiervoor was hun ouderdom. Hij durfde en wilde zich niet mengen in hun redevoeringen. Hij ging niet vermetel zijn mening er tussenin schuiven.

Veel kan de tegenwoordige jeugd leren van deze jeugdige Elihu.

Zijn zwijgen is evenwel niet passief. Neen, met klimmende verontwaardiging wordt hij vervuld. Tot berstens toe wordt hij geladen. Het beeld van de gistende wijn in de afgesloten zakken zal hem hier voor ogen hebben gestaan. Einde-lijk dan krijgt hij de gelegenheid om te gaan spreken en zo komen we in aanraking met de sprekende Elihu. Dan komt er ook uit, wat er in zit. Spreken doet hij naar twee kanten. Naar de vrienden richt hij eerst zijn redenen. Hij stelt hen voor in hun machteloosheid en hun schuld. Hun machteloosheid, waar zij Job met hun lange redenen niet konden overtuigen. Hun schuld, waar hij openlijk uitspreekt: God heeft hem nedergestoten en geen mens. Onder 't lange zwijgen is dit voor Elihu duidelijk geworden.

Tot zover onze lezer. Het slot willen we bewaren voor een volgend artikel.

Het zal de lezers opgevallen zijn, dat hier de gedachte uitgesproken wordt, dat Elihu vermoedelijk een afstammeling is van Ezau. Deze mening kan alleen bestaansrecht hebben, wanneer vast zou staan, dat Job in de tijd na Ezau geleefd zou hebben. Het is uit de Schriftgevevens niet op te maken wanneer Job en zijn vrienden geleefd hebben. Omtrent Elihu zegt de Schrift alleen, dat hij was de zoon van Baracheël, de Buziet, van het geslacht van Ram. Daaruit is niets af te leiden omtrent zijn afstamming. We laten dit verder rusten. Voor het betoog van onze lezer is de afkomst van Elihu ook niet van overwegend belang.

B.

EVANGELISATIE IN VLAANDEREN

Zoals u ook reeds eerder via ons blad hebt kunnen vernemen, wordt vanuit de Chr. Geref. Kerk te Zaamslag evangelisatie-arbeid verricht in een gedeelte van de Belgische provincie Oost-Vlaanderen.

Een commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de kerkeraden te Barendrecht, Dordrecht-C, Middelharnis, Sliedrecht-C en Zaamslag, verleent steun aan dit werk.

Nu is deze commissie ervan overtuigd, dat aanstelling van een evangelist noodzakelijk is. Het werk is namelijk zodanig uitgebreid, het werkgebied zo groot, dat het onmogelijk is, dat de predikant van Zaamslag dit naast zijn normale gemeentewerk kan blijven doen.

Zij er onder ons veel gebed, dat de HEERE in Zijn gunst hier de man naar Zijn raad geeft, om het aangevangen werk voort te zetten, tot eer van Zijn Naam, tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk, en tot heil van zondaren!

De commissie is dankbaar, dat meerderen uit onze lezerskring in het verleden ook een financiële bijdrage voor dit werk hebben gezonden. Bij de voortduur hartelijk aanbevolen. Men kan overmaken op rekening no. 30.54.12.620 bij de Rabobank te Barendrecht ten name van de Chr. Geref. Evang. Comm. voor Oost-Vlaanderen. Het giro-nummer van de bank is 35.40.19; bij overmaken per giro het bovengenoemde bankrek no. vermelden onder „mededelingen”.

N.B. Door onvoorziene omstandigheden is bovenstaand artikeltje en de daarbij behorende advertentie niet in het vorige nummer van ons blad opgenomen. We zouden het toejuichen, wanneer uit onze kring een evangelist kon worden gevonden, door de Heere daartoe geroepen, toegerust met gaven van hart en hoofd.

B.

UIT HET GEESTELIJKE LEVEN

1

Al enkele jaren geleden gaf iemand ons een schrift, waarin afschriften voorkamen van een paar brieven uit de vorige eeuw. Het komt wel meer voor, dat brieven over het leven der genade worden overgeschreven, omdat men zo'n brief graag in zijn bezit wil hebben. Daaraan zal ook dit schrift wel te danken zijn. Of we te ma-

ken hebben met een afschrift van de oorspronkelijke brieven is ons niet bekend. Maar we mogen wel aannemen, dat ze daarmee in overeenstemming zijn. We weten ook niet of er nog meer van die afschriften bestaan.

In elk geval menen we wel te mogen veronderstellen, dat onze lezers er belangstellend kennis van zullen nemen. Vandaar dat we hier een en ander overnemen.

De eerste brief is van A. B. te Gorinchem en gedateerd 24 februari 1892. De brief is gericht aan L. v. d. S. te Herkingen en luidt als volgt: „Geachte vriend.

Uw groet aan mij in de brief aan D.S. is de aanleiding tot dit schrijven. Bij het horen en voorlezen uwer groeten werd ik iets van die verborgen levensgemeenschap gewaar; die een vrucht is van de liefde Gods, gewrocht door de Heilige Geest, uitgestort in onze harten. Een verborgen werking van die wondervolle eenheid, die er is in de leden des lichaams Christi, waarvoor onze Hogepriester bidt: Vader, Ik wil dat zij één zijn. Een eenheid, die dus vrucht is van de voorbede des Middelaars, Die daar leeft en altijd leeft om voor ons te bidden. Ja, wel de vrucht van die voorbede, maar toch nog dieper, in zoverre de Middelaar Zelf is een gegeven Middelaar, Hij daarom sprak: Ik zegge u niet, dat Ik de Vader voor u bidden zal, want de Vader Zelf heeft u lief. Zo is dan het eeuwig welbehagen Gods des Vaders de diepe eeuwige Bronwel, waaruit de Fontein des levende waters Jezus Christus opwelt, en de eeuwige goddelijke volheid, waaruit alle zegeningen ons toevloeien, zo lichamelijke als geestelijke zegen. Daarom is het ook, dat Paulus schrijft: Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in de hemel in Christus Jezus. En welgelukzalig hij, in wiens hart die lofzang weerklank en instemming vindt, en also eindigen mag, waar alle onze zaligheid begint, namelijk in het liefdehart Gods des Vaders. Ziet hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, dat wij kinderen Gods zouden genaamd worden. En dat is nu het grote onbegrijpelijke wonder van eeuwige vrije genade, wij die kinderen des toorns waren, gelijk ook de anderen, nu kinderen Gods uit eeuwig welbehagen. En door vrijwillige aanname wij, die onder de vervloeking lagen van nature, nu gezegend in de Gezengende des Vaders, namelijk in Zijn Zoon Jezus Christus. En in dat licht, geliefde vriend, heeft de apostolische zegenbenede uit Galaten in de afgelopen winter zulk een volheerlijke en dierbare betekenis voor mij gekregen: Genade zij u en vrede van God de Vader en onze Heere Jezus Christus, Die Zichzelf gegeven heeft voor onze zonden, opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld, naar de wil van onze God en Vader, Denwelke zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen. Al vele weken is mij die zegenbenede bij en elk woord heeft een diepe volheerlijke betekenis, en als het de Heere behaagt door Zijn lieve Geest ons in die waarheid te leiden, o wat smaakt de ziel een hartelijke zoetheit uit die honing. Aangenaam was het ons te vernemen, niet dat gij een verlies hebt geleden van een goed paard, maar dat genade in u mag heerschappij voeren over uw vlees.

O als de genade heerschappij voert in ons is dat niet alleen heerschappij en inwoning des Heiligen Geestes. En is dat niet een schat zulk een Inwoonder te hebben in het hart, Jes. 33:6. Nu waarde vriend, ongemerkt is het papier vol. Ontvang met de uwen de groete van uw vrienden. De genade van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus zij met u en de uwen.

Uw vriend A. B. Az.

P.S. Nog even kom ik terug op een uitdrukking in uw brief, namelijk, dat wij veeltijds meer klagen over de onaangename gevolgen en kwade vruchten der zonde dan uit smart over de godonterendheid en zielsverdervendheid der zonde.

Dat is maar al te waar, lieve vriend, en daaruit blijkt maar al te zeer hoe vleselijk we zijn. Als er gezegd wordt: wat klaagt dan een levend mens! een ieder klage vanwege zijn zonden, dan worden de levenden juist vermaand om over de zonde zelf, over de godonterendheid der zonde te klagen. Nu klaagt het vlees, de natuurlijke mens in ons, alleen over het ongemak, dat de zonde teweeg brengt, maar de geest, het nieuwe

schepsel in ons, weent omdat Gods wet verbroken is.

De diepste smart, de innigste zielesmart, die ik ooit over de zonde en wel over de wortel-zonde, de zondeval, gekend heb was op mijn 27e jaar, het jaar '78, toen de Heere mij iets bij bevinding leerde verstaan van Gen. 6:6, het laatste gedeelte. O, mijn vriend, nooit zal het mijn pen gelukken die zielesmart te beschrijven, die ik doorleefde met het gevoel van de smart Gods over de zonde, waardoor het de Heere berouwen moest, dat Hij de mens gemaakt had.

Ja, ik had toen reeds meer dan 12 jaar mijn zonde, dat is mijn ongeluk, beweend. Ik was ongelukkig, Gods volk was gelukkig. Ik had met hete tranen mijn dadelijke zonden beweend, omdat zij een scheiding maakten tussen God en mijn ziel. Dat Godsgemis was mij bij tijden ondragelijk en daar ik de zonde zag als oorzaak der scheiding, haatte ik de zonde en beweende ik ze met hete tranen. Ik had ook de zonde beweend, omdat zij mij verdoemelijk maakte voor God en dat alles deed mij worstelen en roepen om genade en geen recht."

Tot zover A. B. in zijn brief. In het volgende nummer hopen we met die brief te vervolgen.

B.

REFORMATORISCHE BIJBELSCHOOL TE ZEIST

1

Het is al geruime tijd geleden, dat een van onze lezers onder overlegging van verschillende stukken ons oordeel vroeg omtrent deze school.

We willen daar nu iets over zeggen.

Blijkens een circulaire van oktober 1976 aan kerkeraden telt de opleiding thans 50 studenten, waarvan er 30 intern wonen. De school ontvangt geen subsidie en voor een sluitende exploitatie is het bestuur geheel afhankelijk van giften en collecten van particulieren en kerken uit de Gereformeerde Gezindte. Voor het cursusjaar 1976/1977 is daarvoor ongeveer f 180.000,- nodig. De Reformatorische Bijbelschool — aldus de circulaire — gaat uit van de Gereformeerde Gezindte, en het is gebleken, dat dit opleidingsinstituut in een dringende behoefte voorziet. Het is een groot voorrecht in deze tijd onder Gods zegen jonge mensen te mogen opleiden tot werkers in Zijn koninkrijk.

Het hoofd van de school is Drs. P. J. van Kampen. De raad van advies bestaat uit Drs. A. Noordegraaf, Prof. Dr. Ir. H. van Riessen, Prof. Dr. W. van 't Spijker en Prof. C. Veenhof.

Er worden vakken als dogmatiek, exegese, kerkgeschiedenis enz. gedoceerd.

De Bijbelschool is bedoeld voor de Gereformeerde Gezindte. Zij moet onderscheiden worden van de catecheten-cursus, die ook te Zeist wordt gegeven.

Hoe moeten wij nu staan tegenover deze school? Als we letten op de naam en op het doel dan kunnen we niet anders zeggen dan dat wij onverdeeld gunstig over de school moeten denken. Maar daar zijn we niet mee klaar. We willen dat toelichten.

Bij de aanduiding Reformatorisch voor scholen denken we gewoonlijk aan de scholen, die de laatste jaren opgericht zijn en worden om de oude gereformeerde beginselen te handhaven, wat op vele Christelijke scholen niet meer het geval is. Als we spreken over een Reformatorische school hebben we het over een school van ouders, die verontrust waren omtrent het onderwijs op andere scholen en die hun handen ineengeslagen hebben om te komen tot gedegen onderwijs naar Gods Woord, waarbij de noodzakelijkheid van de wedergeboorte en van de bekering tot God de rechte plaats innemen. Dat zijn dus ouders, die behoren tot de Gereformeerde Gezindte, maar dan uitgesproken tot de rechterflank van die Gezindte. Want hoe erg dat ook is, maar er is al lang onderscheid gemaakt tussen allerlei schakeringen in de Gereformeerde Gezindte. En wij als „Bewaar-het-Panders", die niets anders begeren dan de handhaving van de oude Gereformeerde beginselen, zijn door anderen ingedeeld bij de rechterflank van de Gereformeerde Gezindte.

Wij hebben er geen behoefte aan om een bepaald etiket te dragen, maar het is wel zo, dat

we vanuit onze beginselen trachten te komen tot een oordeel over bepaalde zaken. Dat geldt dus ook deze Bijbelschool.

We willen een en ander aanhalen uit een paar nummers van Deergeven, het blad van deze school.

„Wij — de leerlingen van de R.B.S. — weten ons door de Here geroepen om de wereld het Evangelie van Jezus Christus in z'n volle breedte en lengte, hoogte en diepte door te geven. Om dat te kunnen doen moeten wij zelf eerst veel hebben ontvangen: kennis van de Bijbel, de mens en de wereld, maar bovenal het geloof in Jezus Christus als de gekruisigde en opgestane Heer. Door dit geloof in Hem komt de Heilige Geest in ons wonen die ons in alles wil leiden, ook in het doorgeven van het evangelie."

Hier treft ons al het schrijven van Here — met een é — en het spreken van Heer en niet Heere. Dat vinden we telkens weer. Hier niets van de noodzaak van Gods werk als eerste in alles en de vrucht daarvan in het leven. Deze zelfde geest vinden we ook elders.

In een interview lezen we:

„Vraag: Hoe kom-jij er in zulke concrete zaken achter wat de wil van God is?

Antw.: Het belangrijkste is de vraag: „Heer, wat wilt U dat ik doen zal?" En het verlangen: „Niet mijn wil, maar Uw wil geschiede". De Heer verlangt er niet alleen naar dat wij Hem volgen: Hij wil zo graag dat wij met Hem wandelen. Hij wil niet alleen een goede relatie met ons hebben; Hij heeft een intens verlangen naar gemeenschap met ons. Als we leren op deze wijze van Hem afhankelijk te zijn, dan zal Hij op Zijn wijze in concrete zaken bekend maken wat Zijn wil is. Als we in gemeenschap met Hem leven dan zullen we langzaam maar zeker — met vallen en opstaan — leren Zijn stem te onderkennen (Joh. 10). Dit geldt natuurlijk ook voor mij. Het is nodig op dit punt heel erg voorzichtig te zijn.

Vraag: Bestaat er niet het gevaar dat je God voor je eigen karretje spant?

Antw.: Uit mijn eigen leven met God heb ik voorbeelden genoeg van deze handelwijze. Op welke wijze iemand de leiding van God ook ervaart, deze geneigdheid in onszelf moeten we altijd in de gaten houden. Als we dit voor ogen houden en geduldig en voorzichtig te werk gaan is de kans veel kleiner geworden dat we God voor ons karretje spannen. In dit verband is o.a. 1 Petr. 5:8, Kol. 3:15 en Spreuken 3:21 belangrijk."

Dit zijn uitspraken van een leerling, strikt persoonlijk. Dat moeten we voor ogen houden. Maar hieruit spreekt wel een andere geestesgesteldheid dan er onder ons wordt gevonden. Dat kunnen we telkens weer opmerken.

B.

BEVEL EN BELOFTE

We lazen in het maandblad van de Vrije Gereformeerde kerk te Twijzel van juli/augustus '76 een artikel over bovengenoemd onderwerp. Het behoort tot de rubriek Overpeinzingen van Jacob Visser. Deze ondertekent: Met heilbiede. Hij schrijft het volgende:

„Ja, zo gaat dat op die kostelijke zomeravonden. Dan kan de Oude Visser het niet laten om op zijn bankje langs de waterkant weer eens te gaan zitten peinen. En als er dan zo eens een maat naast hem komt zitten, kan de Oude Jacob het niet nalaten, om dan zo even terloops eens te vragen: „Heb jij nu ook al eens heerlijkheid in de dienst des Heeren mogen zien?"

Och, dan zal een fatsoenlijk kerkmens dat vanzelf niet zo ontkennen. En toch twijfelt Jacob daar wel eens aan. Want het valt Jacob zo dikwijls op, dat men er nochtans soms zo weinig werk van maakt om dat te ZOEKEN! Zelfs onder het geklank van de Oude Waarheid kan men nog zo gerust voortleven. Onlangs zei de Visser dat zo tegen zijn maat: „Nu ben jij oud geworden en je kunt je werk niet meer doen, maar je bent toch wel rijk gezegend, en je mag nog zijn in het heden der genade. Hebben al die goeder-tierenheden je nu al tot bekering geleid?"

Wat denkt u dat het antwoord was van deze man, die altijd kerkt onder de Oude Waarheid? Hij zei: „Juist, Jacob, dat is een goede vraag, want daar komt het op aan. Ja, 't is uiteindelijk een gave; maar ik ben altijd trouw naar de kerk blijven gaan!"

O, Jacob greep met beide handen naar het hoofd. „Het is een gave”, zei die man, en daarom ging hij maar rustig op zijn bankje zitten afwachten, in plaats van te doen wat de Psalmddichter deed: „Dat wil, dat zal ik doen, ik zoek de zegen alleen bij U, o Bron van troost en licht!” Wat zei hij ook nog meer? „Maar ik ben altijd trouw naar de kerk blijven gaan!” Een verontschuldiging waarmee hij zeggen wilde: „Kijk, als ik nu onbekeerd blijf, dan zal het aan mij niet liggen. Want ik ben altijd naar de kerk geweest, maar ja, het moet je maar gegeven worden!”

Wat een vreselijke taal! Dat lees ik nergens in de Bijbel. Dat is: God de schuld geven. Dan zeg je eigenlijk: Ik wil best, maar God doet het maar niet! — „Maar man”, zei de Oude Visser, „heeft dan al je kerkgaan nog nooit wat in je uitgewerkt? Is Gods Woord dan niet als een vuur en als een hamer, die de steenrots te morzel slaat (Jer. 23 : 29)?” Daar moest je toch onder verbroken en verbrijzeld worden, zodat je zó in de nood van je ziel bij God terecht kwam, dat je wel moest uitschreeuwen tot God: „O God, red mijn ziel voor die grote eeuwigheid!” „Uit de diepten roep ik tot U” (Ps. 130).

Jazeker, zo moest het. Daar is men het ook alweer mee eens. „Maar”, zei die man, „uiteindelijk zijn dat er maar zo weinigen, die dat te beurt mag vallen. Onze dominee zei altijd: Denk erom, het is er maar één uit een stad en twee uit een geslacht!” Dat is niet veel, inderdaad. Maar toch sprak die dominee de woorden niet zoals de profeet ze gesproken had. De profeet sprak deze woorden niet om een grote toevloed tot des HEEREN goed (Jer. 31 : 12) af te remmen, alsof hij bang was: O, er komen er veel te veel! Neen, maar de profeet verbond deze woorden als een BELOFTE aan dat BEVEL: „Bekeert u, gij afkerige kinderen!” Juist omdat God weet, hoe bitter weinig mensen er zijn, die zich metterdaad bekeren tot de levende God, juist vanwege dat kleine getal wil de Heere ons niet afremmen, maar aanmoedigen: Wees nu niet moedeloos, omdat het er maar zo weinigen zijn; want het kleinste getal is voor mij niet te gering. Al kwam er maar één uit een stad (wat weinig uit zo'n mensenmassa!) of maar twee uit een geslacht (wat weinig, als je hele familie verloren gaat en er worden er maar twee behouden!), maar: Ik ZAL u aannemen!”

Wat een bemoediging: bij het bevel een belofte! O, er staat niet eens: „U moet mij aannemen”, maar „Ik zal u aannemen” als de gestalte van je hart maar recht is voor God. Ja, hoe luidt de tekst precies? „Bekeert u, gij afkerige kinderen! spreekt de HEERE, want Ik heb u getrouwd en Ik zal u aannemen, een uit een stad en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Sion.” En aan wie ligt het dus? Niet aan de HEERE, want Die geeft hier de rijkste belofte, zelfs voor het kleinste getal dat Hem zoekt. Het komt alleen maar aan op dat vorige vers (Jer. 3 : 13): „Alleen, ken uw ongerechtigheid, dat gij tegen de HEERE, uw God, hebt overtreden.” Dat is nu het punt waar de mens niet aan wil: schuldenaar worden voor God; om het eens op de knieën voor God te leren uitsnikken: „Diep, o God, in 't stof gebogen, schuldig voor Uw hoog gericht, vloeien tranen uit onz' ogen, dekt de schaamt' ons aangezicht”.

Ja, en nu het er zó voor staat, nu moeten we dus met de schuld gaan werken en niet meer met de uitverkiezing. „'t Is alleen maar voor de uitverkorenen, en het moet je maar te beurt vallen!” Neen! Dan blijft er alleen maar schuld over. Schuld, schuld en nog eens schuld, omdat we de BELOFTE niet geloven en 't BEVEL veronachtzamen. Wij blijven die we zijn, en onze schuld bedekken we met onze onmacht.

Jacob z'n maat haalde niet begrijpend zijn schouders op en zweeg maar verder. Nee, begrijpen doet Jacob het zelf eigenlijk ook niet. Maar Jacob kan wel uit zijn leven getuigen (ook al begrijpt hij er niets van):

**De HEER' wilde op mijn kermen,
Zich over mij ontfermen.
Hij heeft mijn stem gehoord.
De HEER' wilde op mijn smeken,
Geen hulp mij doen ontbreken.
Hij houdt getrouw Zijn Woord.**

Ja, kijk, daar heb je 't: Psalm 6. Zingt u die nog wel eens, in de kerk, thuis? De Psalm van recht en genade, dus van schuld en ontferming. „Van ontferming en verlossing, door het Bloed van

Golgotha.”

Tot zover Jacob, de Oude Visser. Wat hij hier schrijft kan onze hartelijke instemming hebben. B.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI!

Gideon 87

„En Jerubbaäl, de zoon van Joas, ging henen en woonde in zijn huis. Gideon nu had zeventig zonen, die uit zijn heup waren voortgekomen, want hij had vele vrouwen, en zijn bijwif, hetwelk te Sichem was, dat baarde hem ook een zoon, en hij noemde zijn naam Abimelech.”

Richt. 8 : 29 - 31

Ik haak nog even in op datgene waar we de vorige keer gebleven zijn. Het ging over de tijd van rust, vrede waarin wij nu al zo lang mogen delen. We moeten dan niet naar een ander kijken, althans niet alleen. Het is nuttig en nodig dat jullie er op attent gemaakt worden, wat er rondom jullie aan de hand is. Als je dan maar niet vergeet jezelf de vraag te stellen, hoe door een ieder onzer deze tijd van vrede wordt doorgebracht?

Er wordt wel eens heel gemakkelijk uit de hoogte neergezien op een kerk die in een staat van verval verkeert. Dat is erg! Maar als men dan vergeet dat men in dat verval zelf ook betrokken is, dan is dat nog erger. Het staat dan gelijk met water aandragen om het huis van je buurman, dat in brand staat, te blussen, terwijl achter je, je eigen huis in vlammen opgaat.

Daarom: Hoe wordt de tijd van vrede door mij, door jullie gebruikt? Zijn er werkzaamheden aan de troon van Gods genade? Is er een persoonlijke wederkeer tot de Heere en tot het dienen van Hem naar Zijn Woord? Als er in natuurlijk opzicht geen oorlog is, wordt dan toch de heilige oorlog gestreden? Want in geestelijk opzicht mag er geen „stilte” zijn. De Midianieten waren buitenlandse vijanden. Dat waren de Duitsers van ons indertijd ook. Maar er zijn ook nog zoveel binnenlandse vijanden en die moeten ook bestreden worden. Jullie kennen die vijanden toch wel? De Heidelberger Katechismus spreekt van „doodvijanden, de duivel, de wereld en ons eigen vlees, die niet ophouden ons aan te vechten”....

Als je die vijanden niet kent en er geen last van hebt, dan is dit geen best teken. Want dat is er een bewijs van, dat het geen vijanden van jullie zijn. Je leeft er mee op voet van vriendschap. Als dit het geval is, bedenkt dan dat je een vijand van God genaamd wordt. Daarom hoop ik dat jullie die „binnenlandse vijanden” goed zullen kennen en er tegen strijden. Ik weet, dat dit een moeilijke strijd is, lang en bang! Maar weet dan ook, dat het Israëls God is, die krachten geeft. En dat welzalgig hij is, die al zijn kracht alleen van God verwacht. Die wordt door God niet beschaamd. Want aan de zodanigen is de overwinning beloofd. In die strijd de tijd besteed, is een goede tijdsbesteding.

Jerubbaäl, de zoon van Joas, ging henen en woonde in zijn huis. Gideon wordt hier nog eenmaal met zijn erenaam genoemd. Want Jerubbaäl betekent „Baälsbestrijder”. Deze naam roept nog eens in herinnering wat hij in het geloof had mogen doen. Verder schijnt hij niet veel meer gedaan te hebben. In plaats dat hij doorging met het volk te reformeren, ging hij heen en woonde in zijn huis. Daar heeft deze „boerenzoon” van afkomst een vorstelijk leven geleid. De strijdbijl werd door hem begraven. Hij ging op in de welvaart en in de wellust. Want hij had zeventig zonen, die uit zijn heup voortgekomen waren. De dochters die hij ongetwijfeld ook gehad heeft, worden niet genoemd. Dat is naar de trant van het O.T. Alleen het mannelijke geslacht werd geteld. Al die kinderen heeft hij natuurlijk niet bij één vrouw gekregen. Er staat dat hij vele vrouwen had. En aan al die vrouwen had hij blijkbaar nog niet genoeg, daar hij te Sichem ook nog een bijwif had, en deze baarde hem ook een zoon, hij gaf hem de veelbetekenende naam „Abimelech”.

Dit is een zaak waar vooral jonge mensen nog al eens tegen aan lopen. Wij leven in het N.T. en daar is het regel dat één man maar één vrouw heeft. Zo is het ook door God ingesteld. Want de Heere heeft Adam geschapen en hem maar één vrouw gegeven, namelijk Eva. En de-

ze „ordinantie van God mogen wij niet tegenstaan”. Daarom doet het zo vreemd aan dat je in het O.T. herhaaldelijk tegenkomt, dat één man meer dan één vrouw heeft. Vorsten hadden een harem, dat is een heel leger vrouwen. We noemen dat met een vreemd woord „polygamie”, of om het heel populair te zeggen: Veelwijverij.

Maar mag dat dan allemaal zo maar? zo hoor ik één van jullie vragen. Ik kan die vraag begrijpen en wil proberen om ook daar wat van te zeggen.

Je kunt natuurlijk je hier niet van af maken, door te zeggen, dat dit in die tijd gewoonte was. Dat was inderdaad wel het geval. En het moet ook worden toegegeven dat het hebben van méér dan één vrouw, het geweten in die dagen minder toesprak dan dit onder ons het geval is.

Maar dat neemt niet weg, dat al was het gewoonte, het toch zonde is geweest. Zonder meer zonde! Want van de beginne is het alzo niet geweest.

Je zoudt ten deze kunnen spreken van een gewoonte-zonde. Maar gewoonte-zonden zijn ook zonden.

Het hebben van meer dan één vrouw kom je in de bijbel al heel gauw tegen. Ik denk b.v. aan Lamech uit Gen. 4 : 19. Deze nam zich twee vrouwen. De naam van de één was Ada en de andere heette Zilla. Daar is dus de onttaarding van het huwelijk al begonnen. Opmerkelijk is ook, dat al diegenen, die meer dan één vrouw gehad hebben, daar in hun leven niet zo veel plezier van hebben beleefd. Ik denk b.v. aan de jaloezie die er tussen die vrouwen onderling bestond. Leest de geschiedenis van Jacob er maar op na. Huiselijke twisten bleven vaak niet uit. Je kunt de ellende ook zien bij David. Die had ook meer dan één vrouw, maar het heeft hem ook de nodige ellende bezorgd. Dat uit Bathseba, die hij ook op een min eerbare manier als vrouw er bij genomen had, toch de Christus geboren is, neemt het zondige uit die daad niet weg. Het laat ons wel zien, hoe diep de Heere Zich heeft willen vernederen, om uit een zodanig huwelijk mede de menselijke natuur aan te nemen.

Salomo staat ook in de bijbel getekend als een man met zeer veel vrouwen. Doch deze hebben hem tot afgoderij verleid, en dat is hem tot grote zonde geworden in zijn leven. Gelukkig geen zonde die hem niet vergeven kon worden, maar die hem in zijn leven, toch wel de nodige ellende bezorgd heeft en die hem in het laatst van zijn leven de gunst des Heeren in de beleving heeft doen missen.

Dat op het hebben van vele vrouwen ook bij Gideon het ongenoegen Gods gerust heeft laat ons de geschiedenis duidelijk zien. Want die zoon, die hij bij zijn bijwif te Sichem gewon, gaf hij de veelbetekenende naam Abimelech, zo schreven wij boven. Inderdaad was dit een veelbetekenende naam, die ons weer even achter de schermen van het leven van Gideon laat kijken. Want Abimelech betekent: Mijn vader is koning! Officieel heeft hij de koningsnaam nooit willen dragen. Hij heeft in het hoogtepunt van zijn leven gezegd: Ik zal over u niet heersen, ook zal mijn zoon over u niet heersen. De Heere zal over u heersen.

En nu noemt hij zijn zoon, vertaald: Mijn vader is koning! Dingt hij dan toch aan het eind weer niet, zij het dan door middel van zijn zoon, naar de koningstitel? Gezien het leven dat hij leidde, ben ik er wel bang voor. En gezien het feit waartoe een mens in staat is, zelfs na ontvangen genade, geloof ik het ook.

Dat op het huwelijksleven, van Gideon de zegen des Heeren niet gerust heeft, blijkt ook uit hetgeen in Richt. 9 beschreven wordt. Ik zou zeggen, neemt er de moeite maar eens voor om het te lezen. Want daar staat dat Abimelech al de zonen van Gideon heeft gedood op één na, die zich verstoken had. Het is dus met het gezin van Gideon, dat hij uit al deze vrouwen gekweekt had, maar droevig afgelopen. De hoogmoed is hier ook vóór de val uitgegaan. De zonden blijven niet ongestraft. Ook gewoonte-zonden niet.

Over gewoonte-zonden gesproken, komen die onder ons ook niet voor? Gaan wij er misschien zelf ook schuldig aan? Het is bij ons van meetaf aan veroordeeld om meer dan één vrouw te hebben. Het is onder ons geen gewoonte. Zou dat dan misschien de oorzaak zijn, dat we het met één vrouw doen? Het is gelukkig als men aan

één vrouw genoeg heeft, doch als het geen gewoonte was, zou ik het van een ieder nog niet weten of hij het wel bij één vrouw houden zou. Laat een ieder zich maar eens eerlijk onderzoeken voor Gods aangezicht. Zegt de Heere Jezus zelf niet, dat wie een vrouw aanziet om haar te begeren, in zijn hart alrede overspel met haar gedaan heeft? En wie gaat er dan vrij uit? Daar is er maar Eén geweest Die heeft kunnen zeggen: Wie van u overtuigt Mij van zonde? En die Ene was de Heere Zelf, Die heeft nooit iets onbehoorlijks gedaan? Wie zichzelf kent zal hier niet gemakkelijk „ja” op kunnen zeggen. Doch voor ditmaal ben ik er weer. En nu nog één keer over Gideon.

Jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent

BOEKBESPREKINGEN

BOEKEN van B.V. Uitgeverij „De Banier” - Utrecht:
1. F. van der Schoot-Van Dam:

JET UIT DE FLAT

Een boek van 70 blz. Het gaat over Jet, die in een flat woont aan de rand van een stad. Ze is hulpvaardig en lief. Ze verdient wat met baby-zitjes en boodschappen doen. Op school vertelt de meester van de zending en de hulp die we kunnen bieden door het geven van geld. Jet voelt dat wel goed aan, maar als ze andere kinderen ziet rolschaatsen wil ze er zelf ook een paar hebben. Eigenliefde gaat voor. Later krijgt ze f 100,- bij een wedstrijd voor de mooiste opstellen. Dan besteedt ze dit bedrag voor de zending. Een heel aardig verhaal, met goede strekking. Het boek kost gebonden f 7,90.

2. F. van der Schoot-Van Dam:

FRANSJE, DE DROOMSTER

Het verhaal in dit leesboek van 80 blz. gaat over Fransje. In 14 korte hoofdstukken maken we met dit meisje kennis. Ze is er een uit een groot gezin. Ze is een gewoon meisje, zoals er vele andere zijn. Maar de schrijfster laat zien wie ze is, hoe ze denkt, wat ze doet. Mogelijk herkennen andere meisjes zich in Fransje. We noemen enkele hoofdstukken: Fransje, de driftkop. Op bezoek bij Oma, O, Fransje, wat dom. Het boek kost gebonden f 7,90.

3. S. M. van der Galiën:

GOUDJAGERS

Dit is een echt jongensboek. Het verhaal speelt zich af in Texas en gaat in hoofdzaak over een paar jongens, die een avontuurlijke tocht maken naar een gebied waar goud te vinden is. Ze komen in allerlei gevaren, maar het loopt alles goed af. De jongens zijn van christelijke huize en de schrijfster probeert dat hier en daar te laten uitkomen. Het boek telt 172 blz. en kost gebonden f 9,75.

4. Dienneke Daudy:

DE BELHAMEL VAN CARTHAGO

De schrijfster kan goed vertellen. Ook dit boek laat zich vlot lezen van het begin tot het eind. We hebben waardering voor de bedoeling van de schrijfster die naar we vermoeden de kerkvader Augustinus wat dicht bij onze jeugd wil brengen. Want die belhamel is Augustinus. En juist daarom hebben we onze bezwaren tegen dit boek. De opgave om het jeugdleven van Augustinus en van zijn in het gebed worstelende moeder te beschrijven is kennelijk voor de schrijfster te zwaar geweest. Als zij over een belhamel had willen schrijven, goed, maar dan had ze een hollands jongen in gedachten moeten hebben. Dan zou het verhaal uiteraard wel wat anders geworden zijn, maar de schrijfster zou naar hartelust hebben kunnen fantaseren. Ook dan zou het godsdienstig gehalte positief moeten zijn. Dat is met het boek over Augustinus o.i. niet het geval. We hebben vele opmerkingen wat de inhoud van het boek betreft. Een paar willen we noemen. Augustinus was niet het enige kind van Monica. Hij is niet als kind gedoopt. Thagaste lag niet aan de zee vlak bij Carthago. Monica is niet op zee gestorven. Toen waren er nog geen bijbels met koperen sloten. We vinden in dit boek Augustinus niet terug en evenmin zijn moeder. Het is afgezien van de vele onjuistheden in godsdienstig opzicht een vrij oppervlakkig boek. Het boek telt 113 blz. en kost gebonden f 8,50.

5. H. te Merwe:

TOEN POMPEJI TEN ONDER GING

Dit boek bevat een verhaal van de ondergang van Pompeji, uit de geschiedenis ons wel bekend. We maken kennis met een Romeinse familie, bestaande uit vader en moeder en twee kinderen, een jongen en een meisje, die verschillende slaven bezitten. Een daarvan is christen. In het verhaal neemt de familie een belangrijke plaats in, evenals deze christen-slaaf. Te Merwe laat ons de verwoesting meemaken. De vader en moeder van de Romeinse familie komen om. De kinderen worden gered. Hierbij speelt de slaaf een belangrijke rol. Die krijgt als beloning de vrijheid. Dit boek van 90 blz. kost f 9,75.

6. Annie Sanders:

SLECHTS IN UW SPOOR

Dit boek bevat een verhaal dat in hoofdzaak gaat over Mientje van Es en haar vader. Ze hebben allebei een moeilijk leven. Het meisje heeft haar moeder niet gekend. Haar tweede moeder is jaren geleden al gestorven. Uit haar eerste huwelijk had deze een zoon, die slecht oppast. Dat brengt ook Mientjes vader van het rechte pad af. Hij komt een maand in de gevangenis.

Hij komt tot inkeer. Mientje komt in die tijd bij een pleegmoeder, die weduwe is. Later trouwt vader met die weduwe. Er komt zo een nieuw begin. Het boek is talentvol geschreven. Het is te betreuren dat het godsdienstig gezien oppervlakkig is, hoe goed bedoeld wellicht ook.

Het boek telt 112 blz. en kost gebonden f 10,—.

7. G. van Essen:

JOPIE EN ANKIE, JOKE EN GIJS

Een aardig meisjesboek van ruim 100 blz., dat gaat over drie meisjes en een hond. De hond heet Gijs en is van Joke. Dit meisje is lichamelijk gehandicapt. Het is herfstvakantie. Joke mag uit logeren naar mevr. Van Apeldoorn, die bij Leiden woont. In haar dorp wonen ook Jopie en Ankie. Joke kent ze, want ze hebben wel eens in haar eigen dorp geloged. Die mogen nu ook bij mevr. Van Apeldoorn komen logeren. Het wordt een fijne vakantie, waarin natuurlijk allerlei dingen worden beleefd.

Het boek kost gebonden f 9,50.

8. G. Fahner-Vos:

ARIKE VAN HET GROENE WOOD

Dit is het vierde boek van deze schrijfster. De andere boeken gaan evenals dit boek over mensen, die in primitieve omstandigheden leven en nog geloven in geesten enz., maar door de zendingsarbeid in aanraking komen met het Woord des Heeren. De schrijfster heeft zelf jarenlang in het midden van deze mensen geleefd en de voortgang van het evangelie gezien. Zij heeft de gave om de mensen in hun omgeving zo te tekenen, dat we wel moeten gaan meeleven. We kunnen ons verheugen over de verschijning van dit boek. Het moge er toe dienen, dat de zendingsliefde aangewakkerd en de betekenis van de zendingsarbeid gezien wordt. Dit boek vraagt een vervolg.

Het telt 142 blz. en kost f 7,—.

Voor bijbels, boeken en muziek
is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad
Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

„REPOS AILLEURS”

DRIEBERGEN

U zoekt wat rust?
U wilt bijkomen na ziekte?
U bent de eenzaamheid moe?

Kom dan eens enige weken naar Driebergen. Eigen, kerkelijke sfeer - Prima maaltijden - Geen tv.- Vlak bij de bossen
Buntlaan 54
Telefoon 03438 - 2466

HOTEL

DREYEROORD -
OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

„Na een maand gebruik van uw kruiden, is mijn bloeddruk 45 punten gezakt”.

H. L. te N.

Tegen praktisch iedere kwaal leveren wij

GENEES-KRACHTIGE KRUIDEN

Maandkuur f 10,95
(verzendk. inbegrepen)

Drogisterij SIKKING

Barrevoetstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 31 28 82
B.g.g. 32 46 06

BESTEL NU:

SCHOONMAAK-ARTIKELEN

die milieu vriendelijk zijn.

Mw. M. v. OYEN
Tel. 078 - 21153

PLAATST UW FAMILIEBERICHTEN OOK IN „BEWAAR HET PAND”

Voor al Uw

- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783
B.G.G. 05250 - 1531

Te huur op de Veluwe:

(Nieuw Milligen, post Garderen)

VAKANTIE BUNGALOW

Vrij voor 18-6 en na 27-8.

Telefoon 05775 - 382.

Wij kopen oude prekenboeken, geschiedenisboeken, encyclopedieën, statenbijbels, bijbelverklaringen enz. van oude en latere reformatische schrijvers. Oude druk geen bezwaar. Desgewenst in ruil voor nieuwe boeken.

BOEKHANDEL VAN HORSSSEN

Kallenbroekerweg 47, Barneveld
Telefoon 03420 - 5956.

NUNSPEET

Voor Uw vakantie:
PENSION „BELVÉDÈRE”
f 34,— p.d., n.o.z.b.

Molijnlaan 76, telefoon 03412 - 2257

PLAATST UW FAMILIEBERICHTEN IN „BEWAAR HET PAND”

DE CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE EVANGELISATIE - COMMISSIE VOOR OOST-VLAANDEREN

overweegt om te komen tot benoeming van een

EVANGELIST

voor OOST-VLAANDEREN (België)

die bereid is om in België te gaan wonen, en die zal arbeiden in samenwerking met de kerkeraad van Zaamslag.

De genoemde kerkeraad en commissie nodigen degenen, die zich daartoe aangetrokken voelen, gaarne uit, een brief met uitvoerige inlichtingen, referenties en eventuele salariswensen, te zenden aan de secretaris: de heer J. M. Verhelst, van Heetveldestraat 19, Zaamslag (Z.-VI.).

Ambtelijke ervaring kan een aanbeveling zijn, maar is geen vereiste.

Eventueel kunnen door een daartoe bevoegde kracht ook enige uren godsdienstonderwijs aan een Mavo-school in Zeeuws-Vlaanderen gegeven worden.

**Zoekt U alleen verantwoorde boeken
Kom dan bij boekhandel Kool zoeken
Dus niet anger gezocht,
Daar al uw boeken gekocht.**

Wij leveren en verzorgen gaarne al uw intekeningen van al uw

- ★ Boekwerken - Bijbels - Psalmboeken, (uitsluitend Statenvertaling) - Houtbrandteksten - Tegels - Houtsnijwerk - Boekenleggers, enz. enz.

UITGEVERIJ - BOEKHANDEL

Boekhandel - Uitgeverij G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal - Tel. 08385 - 13978, - Postbus 177 - Antwoordnummer 77
Giro 280572 - Bankrek. Rabobank Veenendaal
Rek. nr. 36.51.10.191.